

Český telekomunikační úřad
Sokolovská 219
Praha 9

Doručeno elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem na emailovou adresu podatelna@ctu.cz.

dne / date 22. 6. 2015

věc / re **Veřejná konzultace k uplatnění připomínek k záměru Českého telekomunikačního úřadu udělit přiděl rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 880 –915/ 925–960 MHz a 1710–1785 / 1805–1880 MHz podle § 20 odst. 5 zákona o elektronických komunikacích.**

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů

NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI:

Záměr Českého telekomunikačního úřadu udělit přiděl rádiových kmitočtů v kmitočtovém pásmu 880–915 / 925–960 MHz a 1710–1785 / 1805–1880 MHz podle § 20 odst. 5 zákona o elektronických komunikacích a Znalecký posudek č. 55/2014 na ocenění práva používání tohoto kmitočtového pásma.

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DOTČENÉHO SUBJEKTU:

T-Mobile Czech Republic a.s.
Tomíčková 2144/1
149 00 Praha 4
IČ: 649 49 681

OPRÁVNĚNÁ OSOBA (KONTAKTNÍ OSOBA):

Mgr. Alice Selby, LL.M
manažer regulace

mobil: +420 603 423126
e-mail: alice.selby@t-mobile.cz

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ:

připomínky neobsahují důvěrné informace, a informace tvořící předmět obchodního tajemství společnosti T-Mobile Czech Republic a.s.

ÚVOD

Český telekomunikační úřad (dále také „Úřad“) provedl v souladu se zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a změně některých souvisejících zákonů v platném znění (dále jen „ZOEK“), přezkum, zda nadále trvají důvody omezení počtu práv k využívání rádiových kmitočtů v kmitočtových pásmech 880–915 / 925–960 MHz a 1710–1785 / 1805–1880 MHz (dále „přezkum“). Úřad dospěl k závěru, že je třeba omezení počtu práv k využívání uvedených rádiových kmitočtů i nadále zachovat. A dále, Úřad zajistil ocenění dotčeného přidělu soudním znalcem (dále „znalecký posudek“). Soudní znalec (dále „Znalec“) stanovil pro tento přiděl cenu ve výši 325 mil. Kč.

Úřad předložil do veřejné konzultace jak závěry přezkumu, tak samotný znalecký posudek.

Společnost T-Mobile Czech Republic a.s. (dále také „T-Mobile“) velmi vítá možnost vyjádřit se v rámci veřejné konzultace k těmto dvěma dokumentům.

1. PŘEZKUM.

Připomínka společnosti T-Mobile:

Společnost T-Mobile neuplatňuje k tomuto dokumentu žádné připomínky.

2. ZNALECKÝ POSUDEK.

Stručný obsah znaleckého posudku

Cílem znaleckého posudku bylo vyjádřit cenu práva používání kmitočtového pásma v Kč/MHz na dobu udělení práva. Dle zadání Znalec uvažoval s tím, že právo se bude udělovat na devět, patnáct či dvacet let, přičemž první rok sledovaného období je rok 2016 a posledním rok 2035.

K vyjádření hodnoty Znalec použil výpočet čisté současné hodnoty (NPV) součtu předpokládaných peněžních toků plnohodnotných mobilních operátorských firem v telekomunikačním sektoru, držící práva na použití kmitočtů v uvažovaném období. Předpokládané peněžní toky Znalec odhadl na základě znalosti dosavadního průběhu ve třech úrovních prognostických variant, tedy ve variantě vysoké, střední – pravděpodobné a nízké.

Výpočet čisté současné hodnoty, jako ceny práva, je založen na snížení budoucích očekávaných volných peněžních toků v jednotlivých letech uvažovaného období o výdaje na nezbytné obnovovací a rozvojové investice do dožívajících prvků telekomunikačního systému.

Pro prognózu tržeb Znalec použil zpomaleně klesající trend ARPU (výše průměrné měsíční tržby na zákazníka) a pokles zákazníků využívající služby 2-3G, při rostoucím počtu zákazníků využívající služeb 4-5G. V modelu je k odhadu počtů zákazníků využita funkce hyperbolický tangens (S-křivka). Klesající trend ARPU v dosavadním segmentu 2G navazuje na dosavadní trend z minulých let a liší se tempem

poklesu v jednotlivých variantách prognózy. U segmentu 4G Znalec uvažuje s ARPU zpočátku o přibližně 10% vyšším než u zákazníků 2G a také s pomalejším poklesem během sledovaného období. Segment M2M je charakterizován zhruba pětinným ARPU ve srovnání s předchozími „lidskými“ segmenty.

Kalkulované provozní výdaje na nákupy od dodavatelských firem jsou výdaje, které jsou většinou i náklady netvořícími přidanou hodnotu. Jsou to především nákupy spotřebního materiálu, různých forem energie a služeb jako je nájemné, terminační poplatky apod. V modelu je uvažováno s poklesem během celého období v různé intenzitě dle varianty prognózy. Výdaje na mzdy a ostatní osobní náklady jsou v modelu kalkulovány jako součin počtu zaměstnanců a průměrného měsíčního nákladu na zaměstnance včetně sociálního a zdravotního pojištění a dalších benefitů pro zaměstnance, které se započítávají do nákladů operátora mobilní sítě.

V modelu jsou rozlišovány investiční výdaje zvláště na obnovu zařízení sítí a jejich rozvoj. Jejich výše je závislá na variantě prognózy a nikdy nepřevyšuje velikost odpisů. **Výše investic je na úrovni odpisů pouze ve vysoké variantě scénáře**, ve zbylých dvou variantách jsou investiční výdaje kalkulované hodnotě nižší než odpisy.

Rozdíl příjmů a výdajů v každém roce budoucího období je **peněžním tokem kalkulovaným přímou metodou před zdaněním**. Tento peněžní tok je diskontován k počátku roku 2016 a kumulován až do roku 2035.

Diskontní míru Znalec zvolil jako hodnotu vážených průměrných nákladů na kapitál (WACC), kterou ČTÚ vyhlásil dne 28. srpna 2013 v Opatření obecné povahy č. OOP/4/XX.2011-Y, kterým změnil opatření č. OOP/4/03.2006-3 tak, že v čl. 1 určuje náklady vloženého kapitálu ve výši **8,26 %**.

Kumulovaný diskontovaný peněžní tok v roce 2035 je čistou současnou hodnotou mobilních operátorů, kterou pro účely ocenění práva použití kmitočtů (kmitočtového přidělu) Znalec snížil pomocí **koeficientu ve výši 0,888**, vyjadřujícího podíl kmitočtů na používaných omezených přírodních zdrojích. Tento poměr Znalec stanovil na základě prognózy volného peněžního toku obou segmentů elektronických komunikací, tedy mobilních sítí a pevných – fixních sítí, respektive podílem kumulované diskontované hodnoty budoucích peněžních toků z provozu mobilních sítí na kumulované diskontované hodnotě budoucích peněžních toků obou segmentů elektronických komunikací v roce 2024.

Na základě kapitoly “Obecné technické aspekty ovlivňující využitelnost kmitočtového spektra“ byl Znalcem navržen postup rozpočtu ceny spektra do jednotlivých kmitočtových pásem. Výpočet byl proveden s ohledem na střední kmitočet pásma a šířku pásma a výslednou hodnotu Znalec přepočítává na jednotku kmitočtu 1 MHz. Uvnitř daného pásma se uvažuje konstantní hodnota na 1 MHz. Pro každý rok budoucího období jsou prognózovány hodnoty jednotlivých koeficientů, z nichž nejvíce proměnlivým se jeví korekční koeficient - k_a respektující využití kmitočtů, vzájemné poměry mezi soutěžiteli na trhu a další konsekvence. Dalšími použitými koeficienty jsou koeficient kmitočtu k_f a koeficient indoor – k_i .

Připomínky společnosti T-Mobile ke znaleckému posudku.

1) Neveřejnost a neobjektivnost vstupních dat.

Na úvod vyjádření považujeme za zcela zásadní konstatovat, že ke znaleckému posudku lze jen velmi obtížně předložit kvalifikované vyjádření. Některá vstupní data pro zpracování znaleckého posudku jsou totiž neveřejná. Z textu znaleckého posudku však vyplývá, že právě na základě těchto neveřejných dat a dokumentů byly stanoveny některé zásadní ukazatele pro ocenění předmětného spektra. Zejména se jedná o právní rozbor rozdílné délky licence pro společnosti RadioMobil a Eurotel Praha zpracovaný pro společnost O2 advokátní kanceláří Baker & McKenzie s.r.o., na jehož základě byl pravděpodobně stanoven korekční koeficient k_a . Významnost koeficientu k_a na ocenění dokazujeme níže. V obecné rovině tak veřejná konzultace není schopna doručit sledovaný cíl, kterým je možnost uplatnění připomínek, stanovisek a názorů dotčených subjektů ke konzultovanému dokumentu, jak předpokládá § 130 ZOEK.

Připomínka společnosti T-Mobile:

Na tomto místě vyjadřujeme nepřijatelnost a nesouhlas s tím, že znalecký posudek na ocenění přidělu rádiových kmitočtů pro společnost O2 staví na neveřejném právním rozboru, který si nechala zpracovat právě tato společnost. Znalecký posudek se tímto stává **neobjektivním**. Tím, že právní rozbor zůstává navíc i nadále nezveřejněn, stává se znalecký posudek navíc **netransparentním a ve svém důsledku nekomentovatelným**.

2) Obecná charakteristika předmětu znaleckého posudku.

Domníváme se, že znalecký posudek je ve svém předmětu chybně vymezen. Lze souhlasit, že užitná hodnota předmětného spektra spočívá v umožnění telekomunikačního provozu sítí mobilních komunikací standardu GSM. Pro tento účel je dotčené spektrum v současné době dokonce základem samotné existence každého telekomunikačního operátora. Uvedené spektrum je však spektrem technologicky neutrálním a je obecně vnímáno jako spektrum, které je velmi perspektivní z hlediska využití pro rozvoj nových technologií. Již nyní je prokazatelně využíváno také v ČR právě pro rozvoj LTE. Znalecký posudek sice tento trend na několika místech připouští, zejména v kapitole 9. 4., nicméně při oceňování spektra s tímto trendem hlouběji nepracuje a omezuje se na vázání využití tohoto spektra pouze na použitou technologii GSM. **Tento přístup je chybný a jednoznačně uměle snižuje hodnotu oceňovaného spektra.** Protože ocenění dotčeného přidělu rádiových kmitočtů je prováděno na dobu budoucích 9 let, musí znalecký posudek zohlednit i další potenciální využití dotčeného spektra, zvláště pokud se jedná o tak cenné spektrum co do možností jeho nového využití, kterým toto pásmo bezpochyby je.

Připomínka společnosti T-Mobile:

Znalecký posudek ignoruje **technologickou neutralitu** hodnoceného pásma a nedostatečně se vypořádá s budoucím využitím dotčeného pásma a jeho vlivu na vývoj výkonnostních ukazatelů mobilních operátorů.

3) Zvolená metoda pro ocenění spektra

Znalecký posudek se v 7. kapitole věnuje různým metodám pro určení hodnoty aktiv a jako nejvhodnější volí následně jako jedinou použitelnou metodu tzv. výnosovou, aniž by se, dle našeho soudu, řádně vypořádá s důvody pro odmítnutí ostatních metod. K tomuto přístupu máme několik zásadních připomínek:

- a) Jako jedinou férovou a nejtransparentnější metodu pro určení hodnoty spektra považujeme stanovení ceny na základě **tržní** poptávky. Také znalecký posudek na několika místech uznává jako nejlepší metodu pro určení ceny metodu dražby (např. str. 14 znaleckého posudku).
- b) Protože ZOEK stanovuje pro ocenění spektra formu znaleckého posudku, domníváme se, že tento znalecký posudek musí brát v potaz mj. srovnání s obdobnými národními aukcemi či se situací v ostatních zemích. Je to nejvhodnější cesta, jak do ocenění spektra dostat právě prvek **tržní** hodnoty tohoto spektra a tedy i prvek určité reálnosti ocenění spektra. Metoda benchmarku však byla zamítnuta pro nedostatečné množství srovnatelných případů. S tím nelze souhlasit. Právo na využívání předmětných pásem bylo prodlužováno, dle nám dostupných informací¹, nejméně v 16 zemích Evropské unie. Způsob stanovení ceny v těchto zemích je různý, převažují aukce, nicméně některé země zvolily kombinaci nejrůznějších metod, např. národního benchmarku aukce 4G, zahraničního benchmarku a zohlednění národních technických a komerčních specifik (např. UK, Irsko, Španělsko a Polsko). Je tak dostupný dostatečný vzorek referenčních případů, který by mohl být základem benchmarku hodnoty spektra.
- c) Společnost T-Mobile Czech Republic a.s. provedla metodou **benchmarku** na základě svých dat z evropských zemí, ve kterých bylo spektrum v pásmech 900 MHz a 1800 MHz buď nově přidělováno, či prodlužováno (země uvedeny v příloze č. 1), propočít ocenění užívání předmětného spektra. Za použití srovnání cen okolních zemí se pak dostáváme na hodnotu ceny práva na využití předmětného spektra na 9 let cca 2,3 mld CZK.

¹ Cullen International report, Licence renewal policy, April 2015

Pásmo (MHz)	Přepočít € / MHz / obyv.		Přepočít € / MHz / obyv. vztaženo k GDP(PPP) / obyv.	
	900	1800	900	1800
Průměrná cena relevantních spektrálních akvizic – viz. příloha č.1	0,40	0,17	0,41	0,15
Benchmark pro 2x10 MHz (mil EUR)	81,3	34,4	84,1	29,7
Přepočít na rozsah a dobu užití průměrného spektra (mil EUR)	60,5	25,6	62,6	22,1
Celkem za obě pásma (mil EUR)	86,1		84,7	
Celkem za obě pásma (mil CZK, směnný kurz 27,50 Kč/EUR)	2367		2328	

Zdroj: Data společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. dostupná z veřejných zdrojů.

- d) Zvolená **výnosová metoda** nejen nereflakuje komerční hodnotu spektra, jsme navíc názoru, že kvalita výsledků metody diskontovaného cashflow je silně ovlivněna odhady budoucích finančních toků, jež se vzhledem k rychlému technologickému pokroku, silně konkurenčnímu prostředí a v neposlední řadě regulačním opatřením velmi obtížně modelují a v časovém horizontu nad 5 let mají víceméně spekulativní hodnotu. Znalecký posudek staví na zcela nereálném předpokladu prudce klesajících výnosů mobilních operátorů. **Pokud by měly tržby klesat takovým tempem, který předpokládá znalecký posudek, nedávalo by podnikání v tomto tržním segmentu ekonomický smysl.**

- i) K modelaci peněžních toků ve znaleckém posudku podrobněji:

Výsledná hodnota ocenění práva používání kmitočtového pásma vychází z prognózy společných peněžních toků nejvýznamnějších mobilních operátorů (O2 Czech Republic a.s., T-Mobile Czech Republic a. s. a Vodafone Czech Republic a.s) ve střední variantě. Prognóza hospodaření mobilních operátorů do roku 2035 je obsahem Přílohy č. 3 ke znaleckému posudku. Ocenění práva používání kmitočtového pásma je provedené k počátku roku 2016.

Za období 2016 až 2035 představují diskontované peněžní toky, respektive NPV částku ve výši **46 614 mil. Kč**, za rok 2015 představují nediskontované peněžní toky částku ve výši **11 142 mil. Kč** a za rok 2014 částku ve výši **15 704 mil. Kč**. Pokud bychom po roce 2035 modelovali tzv. pokračující hodnotu, můžeme vycházet z optimistické varianty ročních peněžních toků ve výši **4 848 mil. Kč**, vypočtených jako průměrná hodnota peněžních toků za období 2026 až 2035. Potom by diskontovaná pokračující hodnota (diskontované peněžní toky po roce 2035) představovala částku ve výši **12 001 mil. Kč**.

Celková hodnota diskontovaných peněžních toků 2016 – ∞ tedy představuje částku ve výši **58 615 mil. Kč** (46 614 + 12 001). Pokud bychom k této částce připočítali nediskontované peněžní toky za rok 2015 a 2014, které jsou uvedené také v tabulce č. 3, což není metodicky zcela správné, v celkové výši **26 846 mil. Kč** (11 142 + 15 704), zjistíme celkovou částku ve výši **87 461 mil. Kč**, která by měla alespoň přibližně korelovat s tržní hodnotou těchto tří mobilních operátorů v roce 2014. Navíc takto zjištěná částka vychází především z peněžních toků, které obsahují hospodářský výsledek, byť neúplný, nezdaněný daní z příjmu.

Akcie společnosti O2 Czech Republic a.s., ISIN CZ0009093209, jsou veřejné obchodovatelné a navíc dne 2.6. 2014 učinila společnost PPF Arena 2 B.V. nabídku všem vlastníkům akcií vydaných společností Telefónica Czech Republic, a.s., v rámci Povinné nabídky převzetí ze strany společnosti PPF Arena 2 B.V., částku ve výši **295,15 Kč za jednu akcii**. Z těchto hodnot, tedy prostého součinu nabídnuté tržní ceny za akcii a celkového počtu akcií společnosti O2 Czech Republic a.s, tedy vyplývá **tržní cena** společnosti O2 Czech Republic a.s. ve výši **93 164 mil. Kč**. I když tato cena obsahuje také hodnotu operátora pevných sítí, nepředstavuje tato hodnota zcela jistě rozhodující část zjištěné tržní ceny, ale její minoritní část, což je mimo jiné možné dokumentovat také ve znaleckém posudku na stanovené hodnotě koeficientu ve výši 0,888, vyjadřujícího podíl kmitočtů na používaných omezených přírodních zdrojích, který odpovídá poměru hodnot volného peněžního toku mobilních sítí a pevných – fixních sítí. Při aplikaci tohoto koeficientu by potom tržní cena provozu mobilní sítě společnosti **O2 Czech Republic a.s. odpovídala částce ve výši 82 730 mil. Kč** (93 164 × 0,888).

Vzhledem k lepším výnosovým parametrům společnosti T-Mobile Czech Republic a. s. proti výsledkům z provozu mobilní sítě společnosti O2 Czech Republic a.s. (příloha 1.2 a 1.3 znaleckého posudku) je zřejmé, že tržní hodnota společnosti T-Mobile Czech Republic a. s. bude ještě vyšší (odhadem v řádu procent) než tržní hodnota provozu mobilní sítě společnosti O2 Czech Republic a.s.

Z výše uvedeného je zřejmé, že hodnota prognózovaných peněžních toků nejvýznamnějších mobilních operátorů, jak je stanovuje Znalec, nekoresponduje s jejich tržními hodnotami, které jistě nejméně 2 x převyšují výše uvedenou částku **87 461 mil. Kč**, představující diskontované peněžní toky za období 2016 – ∞, což považujeme za chybné. Tento zásadní rozpor nijak znalecký posudek neodůvodňuje, i když na straně 20 znaleckého posudku odhadnul tržní hodnotu spektra mobilních komunikací na částku ve výši **6,3 mld. EUR**, což při devizovém kurzu 27 Kč za 1 euro odpovídá částce ve výši **170 100 mil. Kč!**

ii) K prognóze hodnot tržeb vycházející z prognózovaných hodnot ARPU podrobněji:

Rozhodujícím činitelem tvorby peněžních toků je bezesporu prognóza hodnot tržeb, vycházející z prognózovaných hodnot ukazatele ARPU.

Znalec uvádí, že „*Pokles tržeb je způsoben především poklesem cen služeb a tedy i poklesem ukazatele ARPU, tedy průměrných měsíčních tržeb na jednoho zákazníka. Tento pokles je výsledkem jednak regulace ceny jednotky terminačního volání a dále pak především konkurencí na trhu mobilních telekomunikačních služeb. Určitou roli hrají i nepříznivá spotřebitelská očekávání v době deprese národního hospodářství, takže zákazníci se snaží snižovat své výdaje, neboť očekávají pokles či výpadek svého příjmu.*“

Odhad hodnoty ARPU dle jednotlivých segmentů Znalec stanovil klesajícím trendem průměrné tržby na zákazníka v dosavadním segmentu 2G, navazujícím na dosavadní trend z minulých let, lišící se tempem poklesu v jednotlivých variantách prognózy. U segmentu 4G Znalec uvažuje s ARPU zpočátku o přibližně 10% vyšším než u zákazníků 2G a také s pomalejším poklesem během sledovaného období. Segment M2M je charakterizován zhruba pětinným ARPU ve srovnání s předchozími „lidskými“ segmenty.

Největší meziroční pokles celkové hodnoty ARPU vykazuje období 2016 – 2019, kdy dochází k poklesu ARPU v roce 2019 proti roku 2015 o **30 %** a v roce 2024 je Znalec kalkulovaná hodnota ARPU dokonce o **49 %** nižší než v roce 2014. Takto stanovenou významně a neustále se snižující hodnotu ARPU však považujeme za spornou a Znalcem zjednodušujícím způsobem odůvodněnou. Zcela zde absentuje jakákoliv analýza cenového vývoje předmětného trhu a korekce nebo komparace s predikcí vývoje ARPU jiných konzultačních institucí, které se telekomunikačnímu trhu profesně zabývají.

Níže uvádíme například srovnání prognózy procentní meziroční změny ARPU podle Znalce a podle Analysys Mason² na období 2015 – 2019, které jsme vypočítali z publikovaných hodnot obou subjektů.

%	2015	2016	2017	2018	2019	CAGR
ZNALEC	-10,1	-9,7	-9,1	-8,3	-7,4	-8,9
Analysys Mason	-5,7	-4,1	-3,3	-3,0	-2,7	-3,8

Z tabulky je zřejmé, že Znalec kalkuluje v tomto období s výrazně nižšími hodnotami ARPU, kdy průměrný roční pokles (CAGR) za sledované období je více než dvojnásobný proti předpokladu Analysys Mason.

Tak významný pokles hodnoty ARPU a hodnot tržeb má samozřejmě značný dopad na dosahovanou výnosnost v podobě zisku a následně značně snižuje hodnoty peněžních toků.

Hodnoty položky Provozní CF před zdaněním, kalkulované v Příloze č. 3, můžeme považovat za ukazatel EBIT, i když Znalec v této variantě kalkuluje investiční výdaje nižší než odpisy, což by ještě snižovalo hodnotu tohoto ukazatele. Na základě konzervativního předpokladu je možné očekávat, že celková aktiva by v období 2016 – 2024 mohla odpovídat hodnotě položky aktiva = celkový kapitál z Přílohy 1.4 znaleckého posudku z roku 2013 ve výši 74 281 mil. Kč, což je nejnižší hodnota za období 2005 – 2013. Potom můžeme propočítat orientační hodnotu ukazatele ROA (Ebit/Aktiva). Porovnáním vypočtených hodnot ukazatele ROA a Znalcem použité hodnoty WACC uvádíme v následující tabulce.

%	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ROA	11,26	8,26	5,84	4,52	4,17	4,30	4,82	5,62	6,11
WACC	8,26	8,26	8,26	8,26	8,26	8,26	8,26	8,26	8,26

² Analysys Mason je celosvětovým poradcem, specializujícím se na obor telekomunikací, médií a technologií

Z tabulky je patrné, že hodnota ukazatele WACC je nižší než hodnota ukazatele ROA pouze v roce 2016, v roce 2017 jsou hodnoty obou ukazatelů shodné a od roku 2018 do konce roku 2024 je hodnota WACC výrazně vyšší než hodnota ukazatele ROA. **To znamená, že by od roku 2018 do roku 2024 mobilní operátoři ztrácely svoji ekonomickou přidanou hodnotu, což po tak dlouhé období je tento vývoj neudržitelný a neakceptovatelný.**

Připomínka společnosti T-Mobile:

V předcházejícím textu jsme předložili některé naše výhrady ke zvolené metodě a ke stanovení hodnoty tržeb a hodnoty peněžních toků mobilních operátorů, jejichž modelované hodnoty nejsou konzistentní s tržní hodnotou mobilních operátorů a vykazují dlouhodobější neakceptovatelný stav nízké výnosnosti pod hodnotu zvolené hodnoty WACC. S touto disproporcí se však Znalec nijak nevypořádává, čímž činí znalecký posudek v této části **neúplný** a tedy **chybný**.

iii) Podíl hodnoty spektrálních pásem na DCF (str. 66 znaleckého posudku)

Nelze souhlasit s ve znaleckém posudku navrženým poměrovým rozložením hodnoty spektra mezi jednotlivá pásma. Jak již bylo řečeno, pásmo 900MHz je jedním ze spektrálních pilířů každého operátora, v současné době umožňuje generování cca 80% jeho výnosů. Z tohoto důvodu proto jeho podíl na hodnotě DCF nemůže mít váhu pouze 2,9%. I ostatní váhy, tedy např. 70,3% pro pásmo 800 MHz v roce 2016 či naopak 1% pro pásmo 1800 MHz v témže roce, jsou nastaveny zjevně naprosto nereálně a neodrážejí skutečný podíl jednotlivých pásem na generování výnosů telekomunikačních operátorů.

Navíc znalecký posudek neobjasňuje, jakým způsobem byly podíly jednotlivých pásem stanoveny, lze tak pouze konstatovat, že **nastavení podílů je na první pohled disproporční**.

Připomínka společnosti T-Mobile:

Posudek je v této části **netransparentní**, navíc dle našeho názoru **chybný**.

iv) Podíl přírodního zdroje typu frekvenčního pásma na celkovém přínosu přírodních zdrojů pro mobilního operátora (kap. 8.5).

Znalecký posudek zkoumal, jakou měrou se na ekonomických výsledcích podílejí přírodní zdroje. Koeficient ocenění čísel je stanoven na 11,2% a koeficient ocenění používaných frekvenčních pásem na 88,8%. Takové nastavení považujeme za mylné. Poměr součtu diskontovaných volných peněžních toků fixních operátorů k mobilním operátorům nemůže sloužit pro stanovení podílu hodnoty přírodních zdrojů (frekvencí a čísel) na hodnotě firmy, protože na tento poměr volných toků má vliv mnoho dalších faktorů, jako fáze životního cyklu, konkurence, síla dodavatelů, míra regulace, makroekonomické vlivy apod.

Připomínka společnosti T-Mobile:

Posudek je v této části dle našeho názoru **chybný**.

v) Koeficient k_a

Znalecký posudek pracuje při ocenění předmětného spektra s korekčním koeficientem k_a , jehož cílem je zanést do ocenění tržní nevýhodu O2 oproti T-Mobile, která vyplývá z rozdílné délky trvání práv těchto soutěžitelů. K tomuto koeficientu konstatujeme:

Znalecký posudek neobsahuje řádné odůvodnění samotné existence tohoto koeficientu, uplatňování tohoto koeficientu považujeme tudíž za **neodůvodněné** a **účelové**. V této souvislosti můžeme jen konstatovat, že práva k využívání rádiových kmitočtů naší společnosti jsou přidělena v souladu s platnými právními předpisy. Proces přidělování práv k využití rádiového spektra mobilním operátorům má již relativně dlouhou historii a nebyl v případě jednotlivých operátorů totožný, tedy i platnost přidělu jednotlivých mobilních operátorů je rozdílná. Stavět proto opodstatněnost existence tohoto korekčního koeficientu pouze na neveřejném právním rozboru, který si navíc nechal zpracovat subjekt, jehož přiděl je oceňován, je naprosto nepřijatelné. Domníváme se, že existence koeficientu je v obecné rovině zcela neopodstatněná.

Dále, z textu znaleckého posudku nevyplývá, na základě jaké metriky byl koeficient k_a stanoven. V této části je tedy znalecký posudek netransparentní, a tedy nekommentovatelný.

A co více, za naprosto nepřijatelnou považujeme dále skutečnost, kdy znalecký posudek tento koeficient vykazuje v jiné výši hodnot pro roky 2016-2024 v přílohách a v jiných v těle dokumentu. Konkrétně v přílohách 8.1, 8.2 a 8.3, a v těle dokumentu na str. 66:

Tab. 20 těla znaleckého posudku, str. 66:

	roky	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
pásmo		koeficient korekce tržní nevýhody k_a								
800	MHz	1	1	1	1	1	1	1	1	1
900	MHz	0.045	0.044	0.043	0.043	0.044	0.044	0.044	0.043	0.044
1 800	MHz	0.045	0.044	0.043	0.043	0.044	0.044	0.044	0.043	0.044
2 100	MHz	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2 600	MHz	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Příloha 8.2

Výsledky ve střední variantě ocenění

Výsledná hodnota práv použití spektrálních pásem pro O2 s respektováním tržní nevýhody

	roky	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
střední											
Koeficient tržní nevýhody k_a											
800	MHz	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
900	MHz	0.045	0.044	0.043	0.043	0.044	0.044	0.999	1.000	1.000	1.000
1 800	MHz	0.045	0.044	0.043	0.043	0.044	0.044	1.000	1.000	1.000	1.000
2 100	MHz	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2 600	MHz	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Právě koeficient k_a přitom zcela zásadně ovlivňuje finální ocenění předmětného spektra uvedené na str. 66 znaleckého posudku (jak ukazujeme v následujícím odstavci). Na základě této diskrepance tak Znalec dochází v příloze k závěru, že cena spektra je ve střední variantě ocenění 1 111 mil Kč, naopak v těle dokumentu dotčené spektrum oceňuje na 325 mil Kč. Tímto nelze než uzavřít, že znalecký posudek je vnitřně rozporný, a to právě v otázce stanovení hodnoty spektra, která je předmětem posuzování znalce. Věrohodnost znaleckého posudku je touto skutečností zcela zásadně zpochybněna, že je nezbytně nutné provedení znaleckého posudku nového, který nebude stížen takto zásadními pochybeními.

Zcela zásadní vliv koeficientu k_a na ocenění dotčeného spektra ukazuje následující tabulka. Vznikla úpravou tabulky 21 znaleckého posudku - část Cena prodloužení přidělu O2 v mil Kč, která spočívala v narovnání cen neuplatněním tohoto koeficientu.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
MHz 900 (mil Kč)	71	47	30	22	19	18	18	19	20
MHz 1800 (mil Kč)	17	11	7	5	4	4	4	5	5
součet (mil Kč)	88	58	37	27	23	22	22	24	25
bez koeficientu k_a (mil Kč)	1955,6	1318,2	860,5	628	522,7	500	500	558,1	568,2
kumulovaně bez koeficientu k_a (mil Kč)	7411,2								

Hodnoty oceňovaného spektra je bez koeficientu k_a tedy cca 7411 mil Kč oproti 325 mil Kč. Zásadní vliv koeficientu k_a je tedy zjevný a nesporný. Naopak sama existence koeficientu zcela neopodstatněná.

Připomínka společnosti T-Mobile:

Pokud koeficient k_a zůstává **neodůvodněný, neobjektivní** a navíc **netransparentně** stanovený a v rámci jednoho znaleckého posudku vykazuje různých hodnot, pak je znalecký posudek jako celek **nedůvěryhodný** a jako takový pro účely ocenění dotčeného spektra **nepoužitelný**.

3. ZÁVĚR

Obecně lze konstatovat, že znalecký posudek je dokumentem vnitřně rozporný, který pracuje s velkým množstvím dat a podkladů, o jejichž původu a textu není poskytnuta bližší informace, přesto z nich vyvozuje zcela zásadní závěry. Znalecký posudek vykazuje celou řadu pochybení a nedostatků. Skutečnost, že znalecký posudek využívá podklady subjektu, o jehož právech je rozhodováno, ty navíc nezveřejňuje, a na jejich základě uplatňuje korekční koeficient, který není opodstatněn, přičemž zásadním způsobem ovlivňuje výslednou cenu spektra, a v textu znaleckého posudku je navíc vykazován nekonzistentně, činí ze znaleckého posudku materiál, o němž není možno vést řádně veřejnou konzultaci a pro jeho nedůvěryhodnost je třeba jej jako celek odmítnout.

Domníváme se, že znalec svým posudkem, který trpí celou řadou zcela zásadních pochybení, porušil povinnost, kterou mu ukládá zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících v platném znění (dále jen „zákon“), a to konkrétně povinnost vykonávat znaleckou činnost řádně. Dále se domníváme, že v případě znalce, který využívá jako podklad svého znaleckého posudku materiál vypracovaný pro subjekt, jehož majetek je předmětem znaleckého ocenění, je na místě důvodná pochybnost o jeho nepodjatosti a takový znalec v souladu s § 11 odst. 1 zákona nesmí podat posudek.

V úctě,

Mgr. Alice Selby, LL.M

manažer regulace

Příloha 1

Seznam zemí, ve kterých proběhlo přerozdělení nebo nová aukce spektra v pásmu 900 a 1800 MHz, a z jejichž cen bylo počítáno ocenění spektra metodou benchmarku.

Valuation of Spectrum based on Historic Multiples

Zdroj: T-Mobile Czech Republic a.s.

List of comparable auctions

	Country	Year	900MHz	1800MHz
1	Macedonia	2003	x	
2	Czech Republic	2004		x
7	Poland	2006	x	x
8	Germany	2007	x	x
9	Netherlands	2007	x	x
12	Hungary	2007	x	
15	Croatia	2008	x	
16	Poland	2008	x	
21	Germany	2010		x
26	Sweden	2011		x
27	Spain	2011	x	
28	France	2011		
29	Italy	2011		x
31	Portugal	2011	x	x
32	Slovakia	2011	x	x
33	Greece	2011	x	x
34	Hungary	2012	x	
35	Denmark	2012		
36	Romania	2012	x	x
37	Croatia	2012		
38	Poland	2012		x
39	Switzerland	2012	x	x
40	Netherlands	2012	x	x
41	United Kingdom	2013		
42	Austria	2013	x	x
43	Finland	2013		
44	Macedonia	2013		x
45	Croatia	2013		
46	Belgium	2013		
47	Czech Republic	2013		x
48	Slovakia	2013		x
49	Slovenia	2014	x	x
50	Hungary	2014	x	x
51	Greece	2014		
53	Serbia	2015		x